

F. Vøjsen: Ja, det er jo mærkeligt nok at se, hvor forholdsvis liden Opmærksomhed denne Sag var vakt i Offentligheden i det hele, naar man erindrer, at for en Menneſkealder tilbage var dette Spørgsmaal om Afgang til Sammenlægning og Udtykning et af de store Stridsſpørgsmaal, der delte hele Landet i modſtaaende Lejre, og hvorom der førtes de meſt lidenskabelige Kampe paa Rigsdagen og ſærlig da i Folketinget. Modſætningerne ſtod den Gang mellem dem, der ønskede den ubegrænsede Frihed gennemført paa dette Omraade og dem, ſom hævdede Opretholden af Traditionerne fra Fortiden, Bevarelsen af de beſtaaende Jordbrug. Det er øjenſynligt, at Hovedbetragtningen ikke deſto mindre er gaaet i den Retning at opretholde Traditionerne meſt muligt, og at den Anſtueſe, der i ſin Tid blev hævdet ſaa stærkt, den absolute og ubetingede Frihed paa dette Omraade, ikke mere hævdes, i alt Fald ikke med den Styrke, ſom det ſtete tidligere. Vi ſe da ogſaa, at baade Landbokommiffionens Arbejde og det af den højtærede Miniſter forelagte Forſlag i det væſentlige bunde i Opretholden af det fra Fortiden overleverede. Der er imidlertid en Side af Sagen, ſom jeg gerne vilde henlede Opmærkſomheden paa, og det er det dermed forbundne hele Bevillingsſyſtem. Det er jo alle de Herrer bekendt, at naar der ſkal opnaas en Uſvigelse fra de formelt gældende Lovbeſtemmelſer, have diſſe Uſvigeliſer i Praksis viſt ſig at være overordentlig lette at ſaa gennemførte, men paa Bekoſtning af 29 Kr. Der ſkal alſaa gives 29 Kr. for enhver ſaadan Uſvigelse fra den beſtaaende Jordbundslovgivning. Jeg tror ikke, det er noget heldigt Stede at ſtaa paa; thi jeg ſer ikke, hvorledes det overhovedet kan motiveres, at en Mand, fordi han har Raad til at give diſſe 29 Kr. for en Bevilling, ſkal begunſtiges fremfor den, der trykter ſig ved at betale diſſe Penge for denne Indrømmelſe fra Adminiſtrationens Side. Jeg vilde meget hellere ſe, baade at Omraadet for Bevillingsmyndigheden blev i væſentlig Grad begrænſet, om ikke bragt helt til at bortfalde, men at der ſaa ogſaa blev draget ſaadanne Grænſer for Afgang til Uſvigelse fra den gældende Lovgivning, at man viſte, hvad der kunde opnaas ved Indrømmelſe, og hvad

der absolut ikke kunde opnaas, og ſaa vilde jeg endelig ønske, at der ſom Pris for Opnaaen af en ſaadan Uſvigelse blev ſat noget andet end en Pengeydleſe. Hovedſynspunktet for mig herved vilde da være, at man — og viſtnok ogſaa i noget større Maal, end Lovforſlaget her gaar ud paa at ſaſtjætte — knytter ſom Pris for Opnaaen af ſaadanne Indrømmelſer Oprettelſen af de meget omtalte Pligthuſe. Vi vide jo alle, i hvilken Hovedretning vor, om jeg ſaa maa kalde den, Jordbundslovgivning gaar, at det i det væſentlige er tre Klaſſer af Jordbrug, der har gældt om at opretholde. Det kan med ſaa Dvo ſiges for det første at være ſaadanne Jordbrug, ſom hvile paa Maſkinbrug, alſaa de store Jordbrug. Vi ere viſt alle enige om, at det er i Jordbrugets velforſtaaede Interesſe, at et Antal ſaadanne store Jordbrug opretholdes. Jeg vilde kun ønske, de vare noget mere ligeligt fordelte paa Landets forſtellige Egne, end de nu ere. Der er Egne af Landet, der ere aldeles overbehyrdede med ſaadanne Ejendomme; men der er viſtnok andre Egne, ſom godt kunde have Brug for et eller andet ſaabant større Jordbrug, der kunde gaa i Spidsen for de store Fremſkridt paa Jordbrugets Omraade. Det er den ene Klaſſe. Hvad denne Klaſſe angaar, ſter der, ſaa vidt jeg kan ſe, ikke nogen væſentlig Forandring ved Lovforſlaget i, hvad der er gældende Praksis. Derimod er der ganſke viſt en Forandring i, hvad der iſølge Forordningerne er gældende. I Forordningerne gælde den Regel, at en Hovedgaard ikke maa udſtylkes mindre end ſaaledes, at den fremdeles har 60 Tdr. boniteret Jord for hver Rytterheſt, ſom den oprindelig var forpligtet til at udrede. Dette er man i Praksis afveget fra, og nu ſlaas der, ſaa vidt jeg kan ſe, væſentlig kun det ſaſt, hvad der er gældende Praksis fra Adminiſtrationens Side, at en Hovedgaard ikke kan udſtylkes uden Bevilling under 60 Tdr. Land boniteret Jord. Jeg ſkal ikke have noget derimod at indvende. Det er den ene Klaſſe af Jordbrug. Den anden Klaſſe er de Jordbrug, der hvile paa Heftekræft, alſaa egentlige Bondebrug. Det er Jordbrugets store, ſaſte Beſtand, ſom det jo fortrinnsviſt her til Lands hviler paa. Der kunde vel være Spørgsmaal om, hvorvidt